

Selv tæt på døden er vi nysgerrige
efter at vide mere – om at sanse,
rumme, høre og tænke med
udgangspunkt i de erfaringer man
gør sig på hospice

v. Ph.d.-studerende, hospice- og hospitalsfilosof Simon Berg (AAU)

Hvem er jeg?

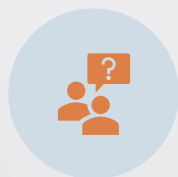
- Simon Berg Cand.mag., Anvendt Filosofi med speciale i filosofisk samtalepraksis og ph.d.-studerende.
- Ansat som hospicefilosof 2016
- Ph.d.-projekt i samarbejde med Anker Fjord Hospice og Hospitalsenheden Vest under titlen *Hvad er en hospice- og hospitalsfilosof i teori og praksis – med særligt hensyn til filosofiske samtaler i sundhedsvæsenet, sundhedskommunikation og eksistentiel og åndelig omsorg.*
- Interesseområder: Filosofiske samtalepraksis, eksistentiel og åndelig omsorg, kommunikation, professionsforståelser, -identitet og -dannelse, etik, filosofi, væredygtighed i professionel praksis etc.
- Pt. Ved at færdiggøre min afhandling imens jeg underviser på pædagogseminariet i Aalborg (UCN).

Check-in-øvelse

Dagens tema/mit bidrag til dagens seminar?

Hvad er en filosofisk samtalepraksis?

Hvordan relaterer en filosofisk samtalepraksis sig til frivilligt arbejde?

Hvordan kan man arbejde med det helt konkret?

Hvordan tænke filosofisk samtalepraksis i forhold til eksistentiel og åndelig omsorg og de samtaler og erfaringer man gør sig med patienter og pårørende?

Til diskussion: Hvordan kunne disse tanker se ud/passe ind i jeres egen hverdag? Eller rettere – hvad finder i svært, forunderligt eller særligt vigtigt – lad os tale med udgangspunkt i det ;-)

Hvad er filosofi?

Kærlighed til, længsel efter
og venskab til:

- Det gode, det skønne og det sande...
- Et akademisk/videnskabeligt spor – filosofi som en akademisk og faglig disciplin
- **Og et levet og praksisnært spor (vores fokus i dag...)
– filosofi som en tænkning, der tager udgangspunkt i
ens egne levede erfaringer og dets påvirkning på
eget (filosofiske) liv.**

Hvad kendetegner en filosofisk samtalepraksis?

- En samtalepraksis eller –praxis?
- En samtale for samtalsens egen skyld
- Det ikke-mål-orienterede – samtalen har en værdi i sig selv
- Det *at* filosofere er målet.
- Ran Lahav repræsenterer en tilgang, der er fokuseret på filosofisk samtale, som en særlig for tænkning og tilstand (det kontemplative) og Finn Thorbjørn Hansen repræsenterer en tænkning, der blandt andet har øje for åbenheden, forundringen og undren som særlige fænomener i den filosofiske samtale

Eksempelvis – Ran Lahav

Hos Ran Lahav omtaler han målet med den filosofiske praksis som værende det, at være i stand til at 'opnå' eller rettere erfare *dybere forståelser* (Lahav, 2006).

Disse former for dybere forståelser er en art forståelse med hjertet – en form for forståelse, hvor man i et øjeblik bliver berørt og en forståelse sker med en, samtidig med at man oplever denne form for forståelse som svær at kommunikere ved hjælp af en abstraktion eller rationel tænkning.

Eksempelvis – Finn Thorbjørn Hansen

- Hos Hansen kan man dels tale om åbenhed, og det at stå i det åbne, som noget, der sker forud for en filosofisk samtale (forundringen) men ligesåvel noget, der sker i kraft af den filosofiske samtale (i en undren). Hos Hansen (2018) skelnes der mellem forundring og undren på følgende måde: Forundringen er det der sker med os (som et indfald), som bliver os givet på baggrund af verden som et mysterium eller i kraft af underet. Den filosofiske undren er bevægelsen fra en mere asproglig forundring og over i en sprogliggørelse.
- Hansen skriver selv: "*I **forundringen** placeres vi i skellet mellem væren og kærlighed som begivenheder. I **undringen** er vi derimod placeret i skellet mellem væren og sproglighed*"

Den filosofiske samtale – kort sagt...

En samtale, der bygger på en asymmetrisk og åben tilgang, hvor man ønsker at blive givet noget at tænke over.

En samtale, hvor målet **er** samtalen, og hvor det værdifulde, givende, og meningsfulde ved samtalen er noget, der sker med en.

En samtale, der er drevet af en evne til at stå i det åbne, blive forundret, at undre sig, og at tænke (på en filosofisk måde).

Og hvordan kan en sådan indstilling, tilgang og væremåde, tænkes ind i en sundhedsprofessionel sammenhæng?

Hvordan relaterer den filosofiske samtalepraksis sig til sundhedsvæsenet, hospice og frivilligt arbejde?

- Med udgangspunkt i den brede sundhedsforståelse (WHO) og EAPC's definition af palliation
- De etiske dilemmaer.
- Den sanselige, fornemmende og poetiske evne (den ontologiske evidens , Kari Martinsen, 2013).
- Bevaringen af en form for eksistentiel integritet, en væredygtighed og en evne til at forbinde sig til det i livet, der har en eksistentiel og åndelig karakter.
- *“Spirituality is the dynamic dimension of human life that relates to the way persons (individual and community) experience, express and/or seek meaning, purpose and transcendence, and the way they connect to the moment, to self, to others, to nature, to the significant and/or the sacred.”* (EAPC, 2021).
- Hvad kunne vi sige, der i særdeleshed kendetegner det frivillige arbejde?
- Og hvordan kunne en samtale tilgang, der ikke var målstyret, løsningsorienteret, behandlende etc. Passe ind?

Et bud på en definition på eksistentiel og åndelig omsorg:

- Eksistentiel og åndelig omsorg handler ikke om noget man giver til hinanden – som om man vidste, hvad det i så fald skulle være. Eksistentiel og åndelig omsorg, som jeg forstår det, handler først og fremmest om at yde en omsorg for det i livet, som har en eksistentiel og åndelig karakter, for derefter at møde den Anden med omsorg og nærvær, der har sit udspring fra ens eget eksistentielle og åndelige ståsted, der nu er i 'vatter' eller 'tonet' af ens eget nærvær og forbindelse til det i livet, der har en eksistentiel og åndelig karakter.

Kunne et begreb som væredygtighed give mening ind i en frivillig praksis?

- "De underfulde og gyldne øjeblikke viser sig altid uventet og som 'wonder-in-action', altså som værensåbninger eller glimt, hvor det underfulde i et kort 'gunstigt øjeblik' bliver synligt. I de øjeblikke er det, snarere end menneskelig dygtighed, en virtuositet (virtue) i livet selv, der bevæger os, end det er den omvendte vej. Det er en del af det forunderlige ved den værensbårne undren. Hvis indersiden af væredygtighed er denne undren og generøsitet fra livet selv, så er ydersiden af væredygtighed, når vi derefter – i efterklangen af mødet med disse skønne øjeblikke – forsøger at handle i resonans og ærbødighed for det underfulde, som vi har mærket og set i de gyldne øjeblikke" (Hansen, 2021, s. 82).

Bære- og væredygtighed

De 9 væredygtighedsmål som eksemplariske

Forskellen i mellem det målbare og det mærkbare

Forskellen imellem det kontrollerbare og det ukontrollerbare

Forskellen i mellem at gøre og at være

Forskellen i mellem at bære og at være

Meaning Making Matrix (MMM)

Dimensions

	Knowing	Doing	Being
Secular			
Spiritual			
Religious			

Domains

- Her med fokus på det meningsskabende.

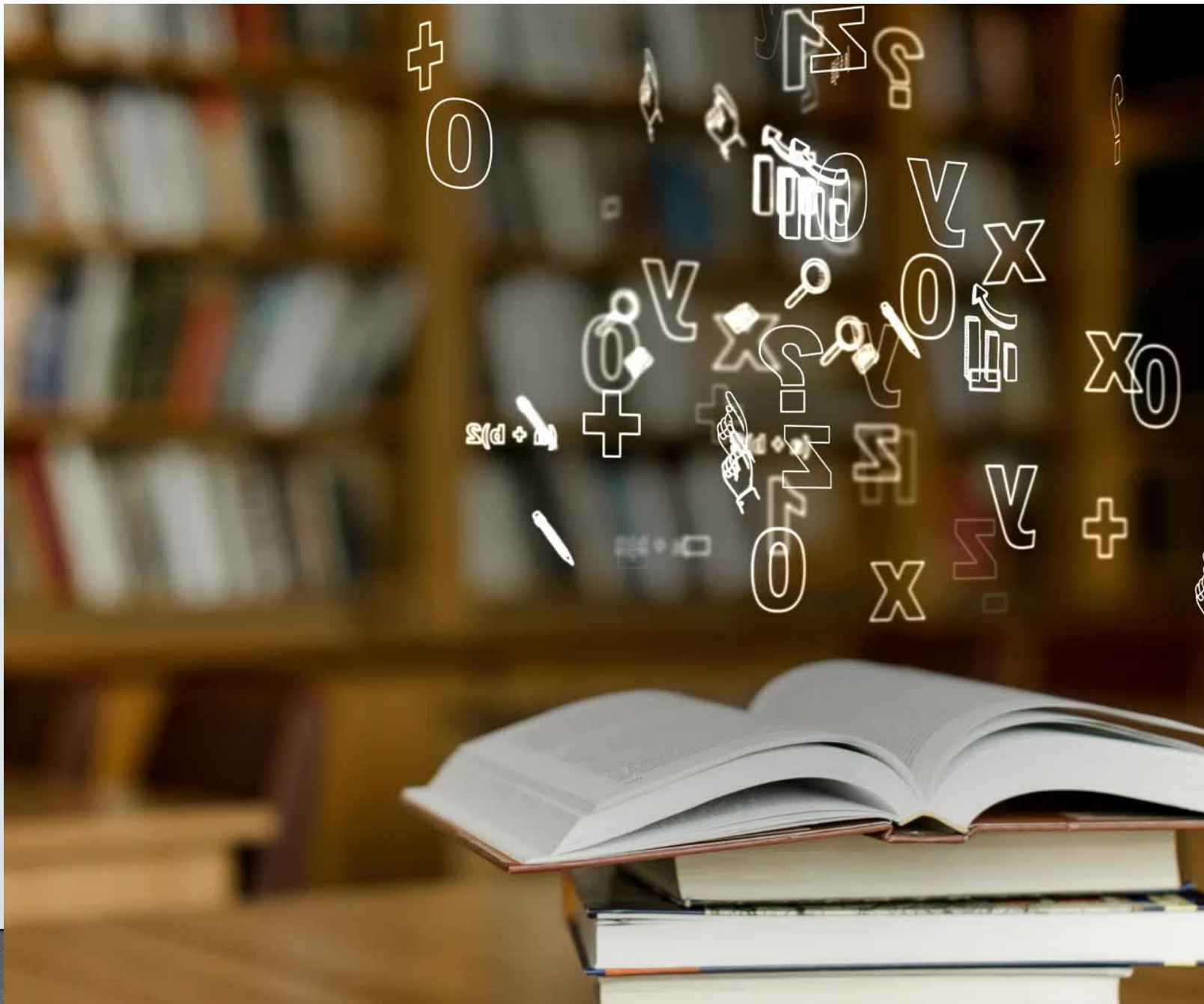
Ia Cour, P., & Hvidt, N. C. (2010). Research on Meaning-Making and Health in Secular Society. *Social Science & Medicine*, Volume 71, 1292-1129.

Mit eget bud på en matrix

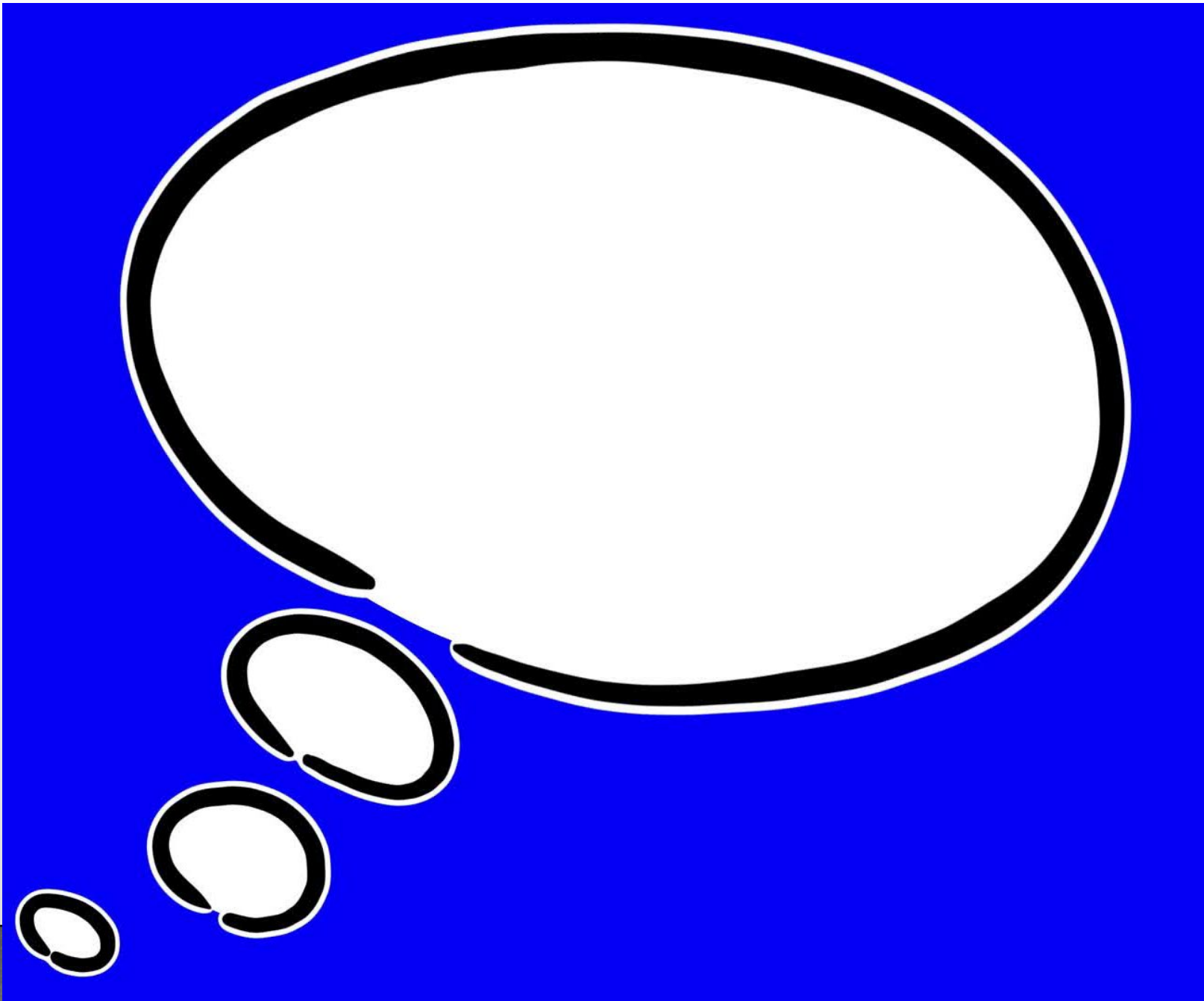
Meaning-receiving-matrix	Being	Sensing	Wonder
Secular			
Spiritual			
Religious			

Berg, 2023 (forthcoming)

Litteratur anbefalinger

- At undre sig ved livets afslutning, Finn Thorbjørn Hansen
- At møde verden med undren, Finn Thorbjørn Hansen
- Skønne øjeblikke i sygeplejen, Sine Maria Herholdt-Lomholdt
- Når vi rammes, rystes og røres, Kontakt i professionelle relationer, Sine Maria Herholdt-Lomholdt
- Undren motiverer til øget bæredygtighed I Væredygtighed indersiden af bæredygtighed, Finn Thorbjørn Hansen

Tak for i dag

Oplæg til dialog og spørgsmål:

- Har I nogle spørgsmål eller kommentarer?
- Hvordan forestiller I jer, at arbejde med resiliens og væredygtighed?
- Hvilken betydning har resiliens og væredygtighed for jeres (omsorgs)praksis?
- Hvad længes I efter, nærer en kærlighed til og vil slå venskaber med i en sygeplejepraksis?